

15809

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı
Doğa Hakları ve Çevre Politikaları Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 29.08.2024

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

Tunceli'nin Çemişgezek ilçesindeki Tağar Çayı üzerinde bulunan Çemişgezek Hidroelektrik Santrali'nde (HES) kapasite artışına gidilerek, santralin isale kanalı ve hizmet binasında yenileme çalışmaları yapılmaktadır. Projenin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci 4 Haziran 2024 tarihinde başlamış, ancak henüz tamamlanmamıştır. Buna rağmen, projeye ilişkin inşaat çalışmalarının başlatıldığı kamuoyuna yansımıştır. Bu durum, bölgedeki ekosistem ve tarihi doku açısından ciddi riskler taşımaktadır. Özellikle Tağar Çayı üzerinde yaşayan nesli tükenme tehlikesi altındaki su samurları ve Anadolu semenderleri gibi türler ile ilçe ile özdeşleşmiş dağ keçileri, bu projenin olumsuz etkilerine maruz kalma riski taşımaktadır. Erzincan İdare Mahkemesi'nin 2014 yılında, su samurlarının korunması gerekçesiyle benzer bir projeye karşı ÇED kararını iptal etmesi, bu türlerin korunması açısından önemli bir emsal teşkil etmektedir. Buna karşın, yapılmak istenen projenin çevresel ve hukuki açıdan yeterince değerlendirilmemesi, Anayasa'nın çevrenin korunmasına dair 56. ve tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına dair 63. maddelerine aykırılık oluşturmaktadır. Bölgedeki tarihi ve doğal mirasın korunması adına gerekli adımlar atılmamış olup, yürütülen bu süreç, hukukun üstünlüğü ve çevre koruma ilkeleriyle çelişmektedir. Bu nedenle, yetkililerin acilen sorumluluklarını yerine getirerek, projeye ilişkin hukuka uygun ve çevresel hassasiyetleri gözeten bir yaklaşım benimsemeleri elzemdir.

Bu bağlamda;

1. 2872 Sayılı Çevre Kanunu'na aykırı olarak, ÇED süreci tamamlanmadan inşaat faaliyetlerinin başlatıldığı iddiası doğru mudur? Bu durum bilginiz dahilinde midir? Eğer doğruysa, bu hukuka aykırı sürecin sorumluları hakkında herhangi bir işlem başlatılmış mıdır?
2. Projenin ÇED dosyasında, "Çemişgezek Regülatörü ve HES projesi Doğu Anadolu Bölgesi, Tunceli ili, Çemişgezek ilçesi sınırları içerisinde Tağar Çayı üzerinde, İlçe merkezine yaklaşık 2 km mesafede yer almaktadır." denilmektedir. Projenin yerleşim

yerine yakınlığının neden olabileceği riskler Bakanlığınızca değerlendirilmiş midir?

3. Projenin ÇED dosyasında, "Proje inşaatı esnasında faaliyet sahibi tarafından arazide kırma eleme tesisi ve hazır beton üretim tesisi kurulması planlanmamaktadır. Proje kapsamında ihtiyaç duyulan malzeme en yakın üreticiden satın alınacaktır." denilmektedir. Kurulacak tesislere ilişkin başlatılan bir ÇED süreci var mıdır? İhtiyaç malzemeleri için satın alma yapılacak üretici kimdir?
4. İlçenin önemli kaynak sularından biri olan Hacimi kaynak suyunun Çemişgezek HES Regülatör göleti altında kalıp kalmayacağı ile ilgili bir çalışma yapılmış mıdır? Devlet Su İşleri (DSİ) tescilli bu kaynak suyu ile ilgili, DSİ'nin görüş ve onayı alınmış mıdır?
5. Erzincan İdare Mahkemesi'nin 2014 yılında su samurlarının korunması gerekçesiyle ÇED kararını iptal ettiği göz önünde bulundurulduğunda bu proje kapsamında, nesli tükenmekte olan su samurları ve Anadolu semenderleri gibi türlerin korunmasına yönelik Bakanlığınız hangi stratejik adımları atmayı planlamaktadır? Yine ilçe ile özdeşleşmiş dağ keçileri gibi bölgedeki diğer doğal yaşam türlerinin korunması adına hangi tedbirler alınmıştır ve alınması planlanmaktadır?
6. Proje Osmanlı eseri tarihi Yusuf Ziya Paşa köprüsüne bitişik konumdadır. Projenin köprüye vereceği muhtemel zararlar uzmanlarca değerlendirilmiş midir?
7. Proje kapsamında, bölgedeki tarihi ve kültürel mirasın korunmasına yönelik özel bir plan geliştirilmiş midir? Bu kapsamda hangi adımlar atılmıştır?
8. Anayasa'nın 56. ve 63. maddeleri kapsamında, projenin yapımını çevresel ve tarihi hassasiyetleri de göz önünde bulundurarak yeniden değerlendirmeyi düşünüyor musunuz?